

dolors monserdà i argentona

LLORENÇ SOLDEVILA I BALART

L'inici de les estades de Dolors Monserdà (Barcelona, 1845-1919) a Argentona molt probablement fou l'estiu de 1882. L'autora tenia, aleshores, 37 anys. Estava en la seva plenitud com a escriptora. El maig d'aquell any havia estat premiada, per primera vegada, als Jocs Florals de Barcelona amb l'Englantina i un accèssit a la Flor Natural.

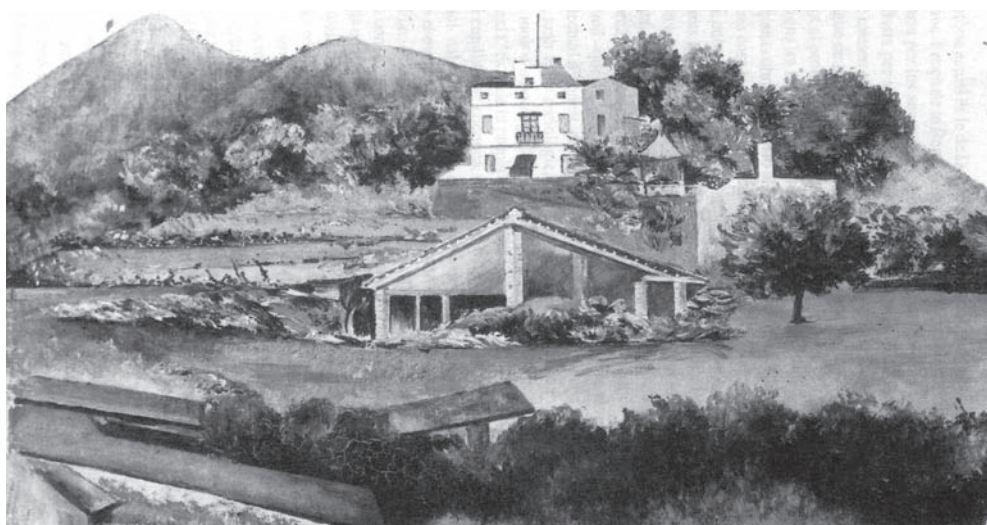
Anota en el seu dietari, el 18 de juliol de 1913: «... d'un dia a l'altre, crec anar-me'n a Argentona o a Sarrià. [...] 31 anys que hem anat sempre a Argentona.». Així, podem establir que Monserdà va passar a la nostra vila els estius compresos entre 1882 i 1913.

Aquell 1882, la família era composta pel matrimoni, Eusebi Macià i Dolors Monserdà i les dues filles que els van sobre-

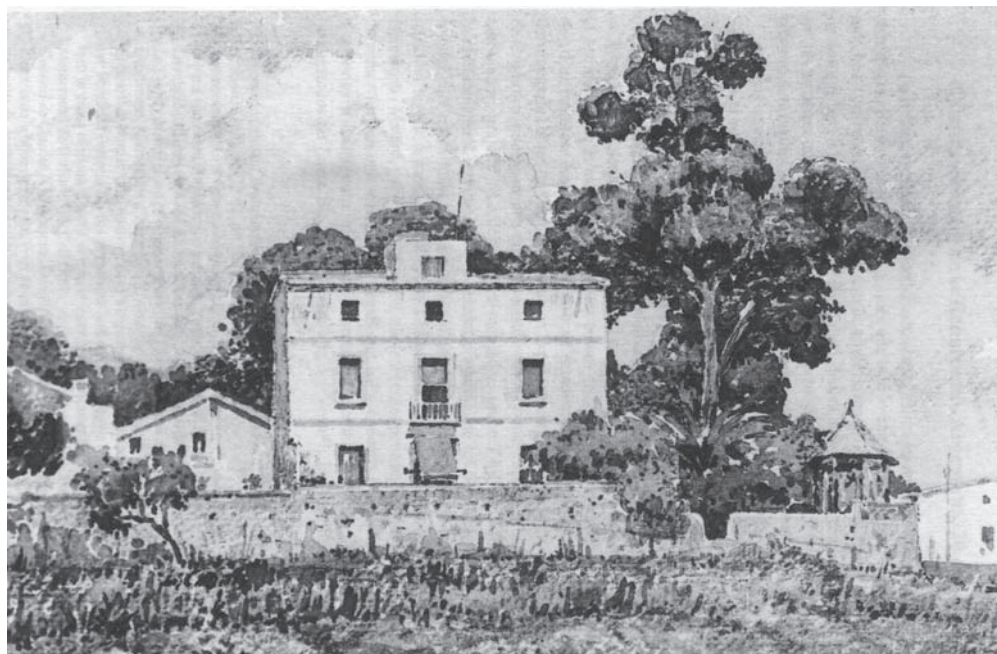
viure, Maria dels Àngels i Dolors -familiarment Angelina i Lola-, que tenien, respectivament, 14 i 12 anys. Una i altra haurien de viure, al llarg de la seva vida, vinculades a Argentona. La més jove, Lola, es casà el 1892 amb l'arquitecte mataroní Josep Puig i Cadafalch. Angelina, la filla gran, ho féu amb l'advocat Antoni M. Borrell i van tenir 9 fills. S'establiren en la casa del carrer del Puig coneguda com a can Borrell o can Caliptus en el mur de l'entrada de la qual s'hi ha fixat la placa commemorativa de Dolors Monserdà. L'escriptora, doncs, alternà les estades a Argentona entre aquesta casa i la de l'arquitecte al carrer que avui porta el nom de Dolors Monserdà, números 3 i 5.

Com ja queda dit, el darrer estiu passat a Argentona fou el de 1913, no sense recança per part de l'autora, que se'n dol en el seu dietari, el 18 de juliol de 1914, amb aquests mots: «...vaig a començar la temporada d'estiu; me'n vaig a Sarrià. S'hi hi tenia a la Lola i els seus, estaria ben contenta. Jo l'estimo a Sarrià, iestic bé i quieta a casa l'Angelina amb tots els seus fills i en Borrell, tan

Can Caliptus o can Borrell, sense l'eucaliptus. Oli d'Eusebi Macià Vidal, espòs de Dolors Monserdà, pels volts de 1900

Can Borrell amb l'eucaliptus, aquarel·la de Lluís Canals Arribas, pels volts de 1945

bons per mi! Mes aquest any, ja no hi tindrè a la Lola, ni a la Pilar com a Argentona. Tant que a mi em semblava que havia de durar aquell estiueig amb tots reunits!... I hi ha coses, que de massa felices, no poden durar. [...] ¡Estava tan mal acostumada i era tan feliça amb tots!»

A Argentona, a banda de datar-hi articles i poemes, hi enlllestí algunes de les seves novel·les, que prengueren els entorns de la vila com a marc. Aquest, segurament, és el cas de *La Montserrat* (1893) l'acció de la qual passa en el poble fictici de Larrua, que podria ser una fusió de Caldes d'Estrac i Argentona. En canvi,

pel que fa a *La Quitèria* (1906), tot porta a pensar que l'ambient rural està inspirat en la masia de Can Coix. L'ambient de festa major que es descriu en el conte "Tothom se diverteix" també és argentoní. I no cal dir que alguns versos deixen constància de la petja de can Borrell, com ara el d'una arribada:

*Des del peu de la pujada
ja veig sobreixir els rosers
brodant amb ses branques tendres
los cantells de la paret.
Ja sento les flaires vostres,
gessamins i llimoners,
aquesta flaire de casa
que no es confon amb cap més.*

O el d'un retorn a Barcelona després de l'estiueig amb la inefable referència a l'ermita del sant Crist:

*Per entre boires polsoses
resten planures i cims;
i el poblet i la parròquia
s'esfumen sota un cel gris.
Tot s'esborra, tot s'allunya;
tan sols entremig dels pins,
s'esguarden les parets blanques
de l'ermita del sant Crist.*

Així doncs, està més que justificat que Argentona mantingui viva la memòria de les continuades relacions que Dolors Montserdà hi tingué.